

Ändring av föreskrift för Vindelfjällens naturreservat i Storumans- och Sorsele kommuner, Västerbottens län
(2 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 5 § MB (1998:808), att utöver gällande föreskrifter om inskränkningar att använda mark- och vattenområden i Vindelfjällens naturreservat, ska följande ändring av reservatsföreskrift gälla;

Det är förbjudet att bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dikesrensa, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag.

Information om föreskrifter

Gällande del av reservatet bildat genom beslut den 25 februari 1974, dnr 11.121-3998-73.

Sedan detta beslut om ändring av föreskrift vunnit laga kraft gäller följaktligen följande föreskrifter i fråga om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap. 5 § MB)

Det är förbjudet

- att utföra avverkning och röjning eller vidtaga andra skogliga åtgärder som inte erfordras för rennäringen eller för utnyttjande av rättigheter knutna till fjällägenheter. Fastighetsverket äger dock rätt att till ortsbefolkningen för vedfångst och beredande av sysselsättning upplåta rätt att avverka björk samt för husbehovssågning avverka barrskog;
- att bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dikesrensa, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag;
- att dämna, dika, släppa ut avloppsvatten eller göra andra ingrepp som kan väsentligt påverka sjöar och vattendrag;
- att företa nybyggnad, uppföra anläggning eller ändra befintlig byggnad för att tillgodose ett väsentligt annat ändamål än det var till byggnaden tidigare varit använd;

- att anlägga linbana, vägar, spår, leder och broar eller framdraga luftledningar;
- att jaga andfågel eller vadare.

Härutöver gäller tidigare, den 25 februari 1974, meddelade ordningsföreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen, numera 7 kap. 30 § miljöbalken, om vad allmänheten har att iaktta inom oförändrade enligt följande:

Föreskrifter gällande allmänheten (7 kap. 30 § MB)

Det är förbjudet

- att skada fast naturföremål eller ytbildning;
- att störa djurlivet;
- att framföra motordriva fordon eller övriga transportmedel annat än på härför avsedda vägar, spår, leder eller inom särskilt angivna områden med undantag för transporter för rennäringen och för utnyttjande av rättigheter som upplåtits i särskild ordning;
- att störa rennäringen.

Föreskrifterna enligt 7 kap 5, 30 §§ miljöbalken ska inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren, eller den som reservatsförvaltaren utser, att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård, skötsel eller friluftslivets behov för att uppnå syftet med reservatet.

Den beslutade ändringen innebär inskränkningar för samebyarna att bedriva sådan verksamhet som regleras i föreskriften.

Sedan tidigare gällande övriga föreskrifter medför inte inskränkning eller ändring i samebyarnas rättigheter och skyldigheter enligt rennäringslagen och rennäringskungörelsen.

Av Bergstaten fastställd arbetsplan, drn BS 219-1599-09, angående undersökningstillstånd Vindelvagge nr 1-4 (Blackstone Nickel AB) medför att den i detta beslut införda föreskriftändringen gäller först då erforderliga undersökningar gjorts enligt arbetsplanen. Föreskriften införs dock även för Blackston Nickel AB 2012-01-28. För övriga gäller ändringen när föreliggande beslut vinner laga kraft.

Motiv för beslutet

Syftet med reservatet framgår av beslutad principplan för vård och förvaltning av Vindelfjällens naturreservat från 1978:

”Området utgör ett tvärsnitt genom fjällkedjan i södra Lappland. Med hänsyn till berggrund, terrängformer, sjöar och vattendrag, växt- och djurliv är reservatet av väsentlig betydelse för kännedomen om fjällnaturen.

Vattenvärden i området är opåverkad av vattenregleringar. De framstår däri-
genom som ett av de större sammanhängande av genomgripande exploate-
ringar opåverkade fjällområdena i vårt land.

Området har sedan lång tid utnyttjats som renbete och för samernas och ort-
befolkningens jakt- och fiske. Det är enligt gällande lagstiftning reserverat
för renskötseln. Rennäringen är en viktig del i fjällmiljön. Vegetationen är
också renbetespräglad. Skyddet för området skall medverka till samekul-
turens bevarande.

Området är av väsentlig betydelse för friluftslivet i fjällmiljön och en viktig
grund för turistorterna omedelbart utanför dess gräns.

Syftet med reservatet är således att bevara ett sydlapskt fjällområde där näs-
tan alla fjällets naturtyper är representerade och där rennäringen är en inte-
grerad del av fjällnaturekosystemet för rennäringen, naturvärden och fri-
luftslivet.”

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att exploatering av områdets mark och berggrund
inte går att förena med bevarande av områdets syfte och värden. I föreskrif-
terna för reservatet angående förfogande över området (8 § naturvårdslagen)
är det förbjudet att spränga, schakta eller bedriva täkt. Efter bildandet av
naturreservatet på 1970-talet har intresset för mineralprospektering och i
förlängningen gruvbrytning ökat markant. Sådan verksamhet, som kan ske
genom exempelvis borrhning, riskerar att påtagligt skada de värden som mo-
tiverat tillkomsten av naturreservatet. Länsstyrelsen anser det därför angelä-
get att reservatsföreskrifterna ändras och förtydligas så att sådan användning
av mark- och vattenområden inte tillåts som riskerar att strida mot syftena
med reservatet och områdets bevarandevärden. Även den oro som skapas
inom rennäringen vid exploateringshot samt det intresse som kommit till
uttryck från allmänheten för områdets bevarande, motiverar ett förtydligt
skydd av Vindelfjällen. Vidare har motoriseringen av fjället ökat dramatiskt
och därmed önskemålen om att gräva och dika för ökad framkomlighet. Be-
tydelsen av opåverkad hydrologi och opåverkade avrinningsområden har
under senare år lyfts fram varför föreskrifter om dämning och dränering är
av vikt.

Med anledning av vad SGU anfört kan konstateras att för den vetenskapliga
naturvärden är kunskapsläget mycket gott när det gäller såväl berggrund
som naturgeografi inom reservatet. Om kompletterande inventeringar eller
vetenskapliga forskningsprojekt initieras för att ytterligare öka kännedomen
om terrängformer, glacifluviala formationer, glaciärer, vittringsfenomen
eller berggrund mm, så menar länsstyrelsen att detta kan göras efter dispens
från föreskrifterna om dessa forskningsarbeten är förenliga med reservatets
syfte.

Den nu aktuella föreskriftändringen förtydligar syftet med reservatet och att även rennäringens behov av markarbeten skall prövas av reservatets föreskrifter. Efter samråd och terrängkörningsplanering i respektive sameby samt att rennäringen är ett delsyfte i reservatet, ser länsstyrelsen dock att det finns principiella möjligheter till dispenser.

Vid en avvägning enligt 7 kap. 25 § MB anser Länsstyrelsen att aktuell ändring av skyddsföreskrift tillgodoser ett angeläget allmänt intresse för att kunna uppnå syftet med reservatet samt enskilda intressen såsom rennäring, jakt och fiske. Dessa intressen väger i detta område tyngre än de enskilda intressen som kan finnas att nyttja området för att där borra, schakta m.fl. liknande åtgärder.

För Blackstone Nickel AB gäller att föreskriftändringen införs då erforderliga undersökningar gjorts enligt fastställd arbetsplan, drn BS 219-1599-09. Den borte gränsen för undersökningen är 2012-01-28. Länsstyrelsen menar att det är rimligt att föreskriften gäller för Blackstone Nickel AB från detta datum. För övriga gäller föreskriftändringen då beslutet vinner laga kraft.

Länsstyrelsen bedömer att det aktuella tillägget till reservatsföreskrifterna är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Ärendets beredning

Med anledning av att länsstyrelsen och Naturvårdsverket har uppmärksammat brister i naturskyddet gällande mark, ytbildning och berggrund har det länge förts samtal om föreskrifterna inom Vindelfjällens naturreservat.

Även under samråd med aktuella samebyar gällande Blackstone Nickel ABs undersökningstillstånd och provborringar har behovet av ändrad föreskrift uppmärksamrats.

Under juni 2010 sändes förslaget om ändrad föreskrift ut på remiss till följande instanser; Naturvårdsverket, Fastighetsverket, Lantmäterimyndigheten, Riksantikvarieämbetet, SGU, Bergstaten, Blackstone Nickel AB, Sorsele- och Storumans kommuner, Ubmeje, Ran och Grans samebyar, Svenska Turistföreningen, Naturskyddsföreningen och Västerbottens museum. Inkomna yttrande redovisas nedan. Av inkomna yttrande var SGU och företaget Blackstone Nickel AB negativa till att föreskriften ändras.

Remissynpunkter

Yttrande från samebyar och Svenska Samernas Riksförbund tillstyrker föreskriftändring men önskar förtydligande av hur samebyarnas rättigheter påverkas.

Sorsele kommun och Statens Fastighetsverk har inget att erinra mot förslaget om ändring av föreskrift.

Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU) avstyrker förslaget mot bakgrund av att man menar att kännedomen om reservatets berggrund behöver ökas och att av en sådan skulle det ytterligare framgå vilka bevarandevärden som finns inom området. Därutöver menar SGU att modifieringar av reservatets avgränsning kan göras så att konflikter mellan olika intressen minskas. SGU bifogar berggrundskartor över delar av Vindelfjällen där områdets skollberggrund med dess bergarter och tektonik redovisas.

Blackstone Nickel AB motsätter sig i dagsläget en ändring av föreskrift tills bolaget genomfört erforderliga undersökningar.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att Vindelfjällens naturreservat i sin helhet omfattas av en rad andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är 4 kap 8 § MB samt 7 kap 27-29 § MB med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna för Vindelfjällens naturreservat i sin helhet, i ett senare skede, behöver ses över och samordnas. I dagsläget omfattas reservatet i sin helhet av en rad områdesbestämmelser beslutade i olika skeden. Exempelvis gäller redan i dagsläget förbud att borra, gräva etc i föreskrifter om inskränkningar i rätten över att förfoga över fastighet inom reservatet, i delar av Vindelfjällen (barrurskogarna i öster) som beslutades 1988, drn 11.121-2431-86.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § MB medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Enligt 29 kap 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap 5 och 30 §§ MB kan medföra straffansvar.

Deltagande i detta ärende har varit enhetschef Björn Jonsson, biträdande enhetschef Kajsa Berggren, länsassessor Tomas Johansson samt reservatsbildare Per Anders Blomqvist.

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, se bilaga 2.

Chris Heister

Tomas Staafjord

Bilagor

1. Område där föreskriften gäller.
2. Hur man överklagar.

Sändlista

Naturvårdsverket

Statens Fastighetsverk

Lantmäterimyndigheten

Riksanantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Sthlm

SGU, Uppsala, Box 670, 751 28 Uppsala

Bergstaten

Blackston Nickel AB

Sorsele kommun

Storumans kommun

Ubmeja sameby

Ran sameby

Gran sameby

Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Torgny Forsgren, Arvid Franklins
väg 18, 921 35 Lycksele

Västerbottens museum

Svenska Samernas Riksförbund

Naturvårdsregistret

Erik Sandström, Karlsgård 46, 920 SORSELE